

Authentieke nieuwstaat

Hollands Spoor Kwartier Den Haag

Als de monumentale gevel uit 1880 het gezicht is van dertien vervallen panden, dan wil je die bij renovatie koste wat kost behouden. Maar je wilt ook voldoen aan de huidige eisen op het gebied van inbraakwerendheid, geluids- en thermische isolatie. En dan wordt het werk aan een aantal panden aan de Stationsweg in Den Haag zeker op gebied van geveltimmerwerk 'een uitdaging'.

TEKST EN FOTO'S Kees de Vries

1

- 1 Monumentale gevels met daarachter nieuwbouw. De linkse drie kregen nieuw triple glas geveltimmerwerk. De glas-in-loodramen rechts werden gerestaureerd en bleven behouden.
- 2 Het Hollands Spoor Kwartier met op de achtergrond het station. Het Haagse Quartier Latin.
- 3 Club Vers werd uitgerust met op afstand bedienbare schuifpuien.
- 4 Modern triple glas in een klassiek uitgevoerd kader.

De Stationsweg in Den Haag bij station Hollands Spoor vormt het hart van het zogenoemde Hollands Spoor Kwartier in de hofstad. De gemeente wil van de Stationsweg een soort rode loper naar het centrum maken, waarbij de buurt omgetoverd moet worden tot een bruisend 'quartier latin' met een mix van horeca en bewoning. Bij die ambitie behoorde de renovatie van dertien strategisch in het hart gelegen herenhuizen uit 1880. De Haagse belegger en ontwikkelaar Geste kocht de panden Stationsweg 140-168 in 2007 aan van de gemeente, juist onder die voorwaarde, samen met enkele andere panden verder op in dezelfde straat. De bedoeling was dat Geste de bestaande gebouwen zou renoveren. Twee in zeer slechte staat verkerende panden zouden moeten wijken voor nieuwbouw. Tijdens de renovatie bleek de bouwkundige staat van alle panden echter dusdanig slecht, dat sloop/nieuwbouw van het gehele blok onvermijdelijk was.

Behoud

'Alles van waarde is weerloos', schreef dichter Lucebert al, maar de panden hadden zowel in de gemeente Den Haag als de Welstandscommissie twee warme pleitbezorgers voor behoud. Zij stelden de uitdrukkelijke eis de monumentale gevels te behouden om de authentieke uitstraling van het rijtje huizen niet verloren te laten gaan. Besloten werd achter de gevels volledig nieuwe volumes te bouwen. Architect KOW Concepts Design Development in Den Haag ging met de uitdrukkelijke wens van de gemeente aan de slag. Daar rolde een herontwikkeling uit van zeven appartementen en 47 studentenwoningen van in totaal 2.140 m² bvo met daaronder 900 m² bedrijfs- en horecaruimte.

4

2

3

Uitdaging

De Vlaardingse bouwer Van Zanten Bouw werd het werk gegund. Voor het geveltimmerwerk werd Timmerfabriek K. Dieleman uit Zaamslag ingeschakeld. "De authentieke uitstraling moest hoe dan ook behouden blijven", zegt directeur Niels Dieleman desgevraagd. "Dat was ook voor de kozijnen een harde eis. Tegelijkertijd moest het nieuw te maken geveltimmerwerk wel voldoen aan de moderne normen op het gebied van isolatie, geluids- en inbraakwerendheid, zonder esthetisch af te wijken van de oorspronkelijke kozijnen. Dat was wel een uitdaging." Om de bestaande situatie eerst maar eens goed in kaart te brengen, stuurde Dieleman een eigen werkvoorbereider/tekenaar naar het werk. "Die is alles eerst gaan inventariseren en tot op de millimeter gaan opmeten. Met die informatie en alle eisen en verwachtingen van de opdrachtgever zijn we samen met de architect en de bouwer tot een concept gekomen." Met de eis van behoud van authentieke uitstraling en historisch karakter bleek het mogelijk bij een pand een aantal kozijnen met enkele glas-in-loodramen terug in het werk op te knappen en zo te behouden. Het overgrote deel van de kozijnen moest echter nieuw worden geproduceerd.

Triple glas

Dieleman zette zijn ambachtelijk vakmanschap in om de karakteristieke sierelementen uit de negentiende eeuw in authentieke nieuwstaat terug te brengen volgens oorspron-

5

kelijk ontwerp met negentiende-eeuwse sierelementen: duivejagers, kraalprofileringen, sierweldorpels, zelf gefabriceerde klassieke paneeldeuren, natuurstenen dorpels, getoogde dorpels en in een groot aantal afwijkende houtzwaartes. Het werk omvatte uiteindelijk in totaal 179 nieuwe binnen- en buitenkozijnen. Het kozijnhout is op de eisen aangepast met maten van 90 x 121, 90 x 156, 90 x 168, 90 x 185 en 96 x 213 cm en ramen van 67 x 114, 90 x 81 en 90 x 90 cm. Dieleman: “Om sommige profileringen te kunnen maken, hebben we zelf beitels in de juiste vorm geslepen.”

Dit alles is voor een belangrijk deel voorzien van triple glas en dubbele kierdichting vanwege de geluidwerendheidseisen. Dieleman: “Eigenlijk allemaal buiten het boekje om.” Voor dat hout werd overigens naar wens van de opdrachtgever FSC mahonie gebruikt. “Dat zat er voorheen ook in”, zegt Dieleman. “Mahonie heeft bovendien een strakke esthetische afwerking als voordeel. Het is iets gladder, strakker en op een prestigieuze locatie als deze mooier dan meranti.”

Elektrisch schuifraam

Enkele horecagelegenheden in de plint beschikten over een voorgevel met grote pui van 5 m². Dieleman: “Additionele eis was die in de zomer te kunnen openen. Dat vergde nogal wat denkwerk voor een pui met triple glas.” Het betekende dat de timmerfabrikant met beslagleverancier Burghouwt tot een oplossing kwam van een elektrisch op afstand bedienbaar systeem, die op het oog het

- 5 De studentenwoningen boven de horeca kregen een eigen entree. Het timmerwerk van het pand rechts is gerestaureerd, niet vervangen.**
- 6 Alle detailleringen zijn eerst door de timmerfabrikant minitueus in kaart gebracht.**

authentiek historisch karakter van de puien geen geweld aandeed. “Burghouwt is ook in Zaamslag langs geweest. De elektrische installatie is onder diens supervisie gemonteerd.” De elektrische schuiframen weken dusdanig af van de KVT, dat ze niet vielen te leveren onder Komo met SGT-garantie. Ook lobby bij SKH daarvoor mocht niet baten. De timmerfabrikant heeft echter alle vertrouwen in de gekozen oplossing. Dieleman: “Ook nu ze al een aantal jaren in de gevel zitten, werken ze nog perfect.”

De Stationsweg is “een van onze meest prestigieuze renovatieprojecten”, aldus Dieleman. “We doen nieuwbouw, woningbouw en utiliteit, maar voor timmerend Nederland is dit een afwijkend project. Er zaten allemaal sierelementen in verwerkt die in de standaard KVT niet voorkomen. We zijn er apetrots op. Het was bovendien nog in het diepst van de crisis – 2014 – en dat maakte het nog uitdagender. Omdat het pal aan het station aan een drukke verkeersader ligt, speelde logistiek en het strikt op tijd leveren ook een belangrijke rol. Het was geen werk waarbij je kon zeggen: ‘Ik kom volgende week wel even’. De hijskraan was tot op de minuut geboekt. Het was een prestigieus renovatieproject en we hebben het naar volle tevredenheid afgerond. Dat geeft voldoening.”

De bewoners en bezoekers van het ‘quartier latin’ van het Hollands Spoor Kwartier die er een drankje komen doen of een vorkje komen prikken, zullen dit beamen.

6